

Република Македонија
Влада на Република Македонија
Генерален секретаријат
Одделение за соработка со невладини организации

ИЗВЕШТАЈ
ЗА СПРОВЕДЕНИТЕ МЕРКИ И АКТИВНОСТИ ОД СТРАТЕГИЈАТА ЗА
СОРАБОТКА НА ВЛАДАТА СО ГРАЃАНСКИОТ СЕКТОР (2012 – 2017),
ВО 2016 ГОДИНА

Скопје, февруари 2017 година

1. Вовед

Степенот на остварување на соработката и партнерството помеѓу Владата и граѓанскиот сектор претставуваат значаен фактор во процесот на вкупните реформи во Република Македонија. Владата на Република Македонија, продолжувајќи да го валоризира придонесот на граѓанскиот сектор и неговата важна улога во развојот на општеството, поттикнувањето на плурализмот, толеранцијата и развојот на демократијата, на 16 јуни 2012 година ја усвои Стратегијата за соработка на Владата со граѓанскиот сектор, со Акцискиот план за спроведување 2012-2017.

Стратегијата е значаен документ во кој се содржани насоки за реформските процеси што треба да се спроведат во следните шест години и целите што треба да се постигнат во насока на промовирање, поддршка и унапредување на партнерските односи помеѓу Владата и граѓанскиот сектор (здруженија и фондации) преку мерки за зајакнување на заемната соработка. Преку оваа соработка, Владата на Република Македонија верува дека ќе придонесе кон целокупниот иден економски и социјален развој на општеството, членство во Европската унија и остварување на потребите и интересите на граѓаните и заедницата.

Стратегијата продолжува да ги негува, афирмира и промовира вредностите и принципите кои беа основа на досегашната соработка втемелена со Стратегија за соработка на Владата со граѓанскиот сектор (2007-2011), што Владата на Република Македонија ја усвои во јануари 2007 година (взаемна доверба, партнерство, независност, учество, транспарентност, одговорност), дополнети со два нови принципи: плурализам и еднакви можности и недискриминација.

Владата на Република Македонија, преку спроведувањето на мерките и активностите од Стратегијата и Акцискиот план има за цел:

- да обезбеди подобро окружување за развој на граѓанскиот сектор;
- да поттикне граѓански активизам во општествените процеси;
- да ги зајакне постојните и да создаде нови механизми на соработка;
- да им овозможи на граѓанските организации да придонесат кон процесите за економски развој, креирање на закони и политики, европска интеграција и кон развој на демократијата и задоволување на потребите на заедницата.

Стратегијата е подготвена низ транспарентен и партиципативен процес, кој вклучуваше консултации преку интернет, работни состаноци и јавни расправи. За континуирано, навремено и хармонизирано спроведување на Стратегијата се грижи Одделението за соработка со невладини организации на Генералниот секретаријат на Владата, согласно Планот за следење и оценка на спроведувањето на Стратегијата, што беше подготвен во декември 2012 година.

2. Генерален осврт на постигнатите цели од Стратегијата во текот на 2016 година

Основната цел на Стратегијата за соработка на Владата со граѓанскиот сектор, со Акцискиот план за спроведување 2012-2017 е промовирање, поддршка и унапредување на партнерските односи помеѓу Владата на Република Македонија и граѓанскиот сектор (здруженијата и фондациите), преку мерки за зајакнување на заемната соработка. Преку оваа Стратегија, Владата очекува да придонесе кон економски и социјален развој на општеството, вклучување на државата во Европската унија и остварување на потребите на граѓаните и заедницата за поквалитетен живот и подобра иднина.

Врз основа на анализа на состојбите во Република Македонија, потребите на Владата и граѓанскиот сектор и споредбените искуства, Стратегијата ги определи следиве области како приоритетни цели за нејзина активност во периодот 2012-2017 година.

1. Развиен и одржлив граѓански сектор
2. Учество во процесите на креирање политики, донесување закони и европска интеграција
3. Економски развој и социјална кохезија
4. Граѓански активизам и поддршка од заедницата
5. Зајакната институционална рамка и практики за соработка.

Со цел воведување нов институционален механизам за соработка на Владата и органите на државната управа со граѓанскиот сектор, Владата на Република Македонија, донесе Одлука за формирање на Совет за соработка помеѓу Владата и граѓанскиот сектор, како советодавно тело за унапредување на соработката, дијалогот и поттикнување на развојот на граѓанскиот сектор.

Министерството за информатичко општество и администрација продолжи со унапредување на можностите за учество на јавноста во процесот на креирање политики преку порталот е-демократија <http://e-demokratija.mk> и Единствениот национален електронски регистар на прописи ЕНЕР. Во јули 2016 година, Владата на Република Македонија го прифати третиот Акцискиот план за Отворено владино партнерство за периодот 2016-2018 година.

Секретаријатот за европски прашања редовно одржуваше средби со граѓанскиот сектор при дефинирањето на политиките поврзани со европската интеграција и искористувањето на претпристапните фондови на ЕУ.

Министерството за труд и социјална политика реализираше повеќе активности во насока на развивање поволна рамка и услови за развој на социјалното претприемништво и активности за поголемо вклучување на граѓанските организации како даватели на социјални услуги.

Преку активностите на Националниот совет за развој на волонтерството се продолжи поддршката и промоцијата на волонтерството во Република Македонија.

Во насока на зајакнување на партнерствата и институционализирање на соработката помеѓу единиците на локалната самоуправа и граѓанските организации, со поддршка на Министерството за локална самоуправа, воспоставени се пет Мрежи за инклузивен развој (Североисточен, Пелагониски, Вардарски, Југозападен и Полошкиот плански регион).

3. Сумиран преглед на реализираните мерки и активности по приоритетни области

3.1. Развиен и одржлив граѓански сектор

Основните цели на оваа приоритетна област се: Унапредување на правната рамка за граѓанските организации и нејзино хармонизирано спроведување; Подобрување на условите за користење добивка стекната од дејности; Поддршка во развојот на граѓанските организации преку даночни бенефиции; Придонес кон развојот на граѓанските организации преку директна финансиска поддршка и Унапредување на процесот на доделување на средства и одговорно користење на средствата од страна на граѓанските организации. Се очекува овие цели да се реализираат преку следните клучни мерки:

- Следење на спроведување на Законот за здруженија и фондации и анализа на потребите од негово подобрување (Министерство за правда);
- Донесување на интерни акти на Комисијата за организации со статус од јавен интерес, следење на доделување на статусот, формирање и објавување електронска база на податоци (Генерален секретаријат);
- Анализа на спроведувањето на Законот за сметководство на непрофитните организации, Законот за спречување на перење пари и други приноси од казниво дело и финансирање на тероризам (Министерство за финансии);
- Анализа на Законот за игри на среќа од аспект на европските практики (Министерството за труд и социјална политика);
- Измени на законот за данок на добивка со цел да се изземат граѓанските организации; измени на закони за данок на додадена вредност, персонален данок на доход (Министерство за финансии);
- Донесување на правно обврзувачки акт (правилник) за распределба на средства за граѓанските организации од Буџетот (Министерство за правда, Министерство за финансии и Генерален секретаријат).

Преземени активности во 2016 година:

Комисијата за организации со статус од јавен интерес во текот на своето петгодишно постоење ги донесе сите потребни акти за успешно извршување на своите надлежности (Деловник за работа на Комисијата за организации со статус од јавен интерес; Образец на Барање за добивање статус на организација од јавен интерес и Листа на потребни документи за добивање статус на организација од јавен интерес), воспостави своја веб страница, како посебен дел на веб страницата на Одделение за соработка со невладини организации на Генералниот секретаријат на Владата на Република Македонија www.nvosorabotka.gov.mk и ги зајакна капацитетите на членовите на Комисијата за практична примена на одредбите од Законот за здруженија и фондации кои го регулираат статусот на организации од јавен интерес, со што се создадени основните претпоставки статусот на организации од јавен интерес функционално да се спроведува. На предлог на Комисијата, Владата на Република Македонија на седницата одржана на 11.12.2013

год. го донесе првото Решение за доделување статус на организација од јавен интерес. Во текот на 2014, 2015 и 2016 год. не се пондесени барања за стекнување статус на организација од јавен интерес. Поради истакот на мандатот, на 29.03.2016 година, Владата на Република Македонија донесе ново решение за именување претседател и членови на Комисијата за организации со статус од јавен интерес.

Со новиот Закон за спречување на перење на пари и финансирање на тероризам („Службен весник на РМ“ бр.130/14 и 192/15), се изземени здруженијата од субјектите кои имаат обврска да ги преземаат мерките и дејствијата за спречување на перење пари и финансирање на тероризам, со што се изврши усогласување на правната рамка во оваа област со меѓународните стандарди и карактеристиките на граѓанскиот сектор во Република Македонија.

Директната финансиска и институционална поддршка придонесува кон развојот на граѓанските организации и нивната одржливост. Согласно Програмата за финансирање на програмските активности на здруженијата и фондациите за 2016 година, Владата на Република Македонија на 5.04.2016 година донесе Одлука за распределба на средствата од Буџетот на Република Македонија за 2016 година наменети за финансирање на програмските активности на здруженија и фондации, со која беа распределени 12.000.000 денари на 40 здруженија и фондации. Исто така, на 6.04.2016 година Владата ја донесе Одлуката за распределба на средства од Буџетот на Република Македонија за 2016 година наменети за финансирање на програмските активности на здруженија и фондации со цел промовирање на меѓуетничките односи и спроведување на Рамковниот договор, со која се изврши распределба на 10.000.000 денари од Буџетот на Секретаријатот за спроведување на Рамковниот договор на 25 здруженија.

Во текот на 2016 година Министерството за труд и социјална политика обезбеди поддршка на повеќе проекти на здруженија од областа на социјалната заштита: Проект за социјална заштита на деца од улица; Проект за социјална заштита – Дневни центри за лица над 18 години со пречки во интелектуалниот развој; Проекти за заштита од семејно насилство; Проекти за реализација на планот за воспоставување на социјални служби во заедницата за лица со попреченост во менталниот развој над 18 години во Град Скопје и Општина Неготино, како и функционирањето на Националните инвалидски организации и Црвениот крст на Република Македонија.

Активностите предвидени во Програмата за заштита на потрошувачите Министерството за економија ги реализираше во соработка со Организацијата на потрошувачите на Македонија, во име на конзорциумот на организациите на потрошувачите на Штип, Битола, Кочани, Охрид и Тетово, а врз основа на објавен Јавен повик и склучен Договор за доделување финансиски средства во износ од 520.000 ден. за реализација на програма (проект), како и членство на Организацијата на потрошувачите на Македонија во Европската организација на потрошувачите BEUC и во Светската потрошувачка организација Consumers International, во износ од 80.000 ден.

Согласно Законот за култура, Министерството за култура објавува годишни конкурси за финансирање на програми и проекти од национален интерес во културата, на кој може да учествуваат: уметници, самостојни уметници, приватни

установи, локални установи, други правни и физички лица што вршат дејност од областа на културата. Согласно приоритетите на конкурсите, здруженијата можат да конкурираат за средства од областа на музичко-сценка дејност, издачка дејност, галериска дејност, дејности за посредување во културата, театарска дејност, фолклор, музејска дејност и меѓународна соработка. Согласно Акцискиот план за развој и унапредување на креативните индустрии 2015-2018, во рамките на Секторот за европски интеграции беше објавен конкурс и во 2016 година се одобрени 61 проект кои нудат различни иновативни уметнички форми и содржат препознатливи естетски вредности.

Министерството за животна средина и просторно планирање ги поддржува граѓанските организации преку годишната Програма за инвестиции во животната средина, при што во 2016 година беа доделени 500.000 денари на организации за областа климатски промени.

Дел од севкупната соработка на Министерството за одбрана со граѓанскиот сектор е и обезбедувањето објекти за граѓанските организации и поддршка преку обезбедување на простор за реализација на нивните активности (најчесто Домот на АРМ, без надомест).

3.2. Учество во процесите на креирање политики, донесување закони и европска интеграција

Основните цели на оваа приоритетна област се: Подобрување на условите за учество во процесот на креирање политики и донесување закони; Унапредување на процесот на информирање и консултации со граѓанскиот сектор преку промовирање на информатичко-комуникациските технологии во процесите; Зајакнување на партнерството во процесите поврзани со европските интеграции и Соработка во подготовката на извештаи до договорните тела според ратификувани меѓународни договори и вклучување во иницијативи кон кои пристапила Република Македонија. Се очекува овие цели да се реализираат преку следните клучни мерки:

- *Следење на Кодексот на добри практики за учество на граѓанскиот сектор во процесот на креирање политики и утврдување на потребите и можностите за законско уредување на постапката за изготвување закони и консултации со засегнатите страни (Генерален секретаријат, Министерство за информатичко општество и администрација);*
- *Воспоставување модели за вклучување и избор на граѓански организации во работни групи, креирање и објавување електронска база на податоци за учество на граѓанските организации во рамките на консултативните процеси со различни министерства (Генерален секретаријат, Министерство за информатичко општество и администрација, сите министерства);*
- *Подобрување на спроведување на Законот за лобирање (Министерство за правда);*
- *Активно вклучување и консултирање на граѓанските организации при подготовка на НПАА (согласно темите) и преговарачките позиции за членство во ЕУ (Секретаријат за европски прашања);*

- Консултации и соработка на органите на државната управа и граѓанските организации за сеопфатна подготовка на извештаите на Република Македонија за спроведување на ратификуваните меѓународни договори и континуирано исполнување на обврските на Република Македонија (Министерство за надворешни работи, Министерство за правда);
- Вклучување на граѓанските организации во изработка и спроведување на акциониот план согласно принципите на иницијативата Отворено Владино партнерство (Министерство за надворешни работи, Министерство за информатичко општество и администрација).

Преземени активности во 2016 година:

Во август 2016 година на веб страната www.nvosorabotka.gov.mk и на ЕНЕР беше објавен Повик до граѓанскиот сектор за придонес во подготвувањето на Програмата за работа на Владата на Република Македонија за 2017 година, а пристигнатите 7 иницијативи беа проследени до ресорните министерства. Иницијативите и одговорите од ресорните министерства се објавени на www.nvosorabotka.gov.mk.

Министерствата активно ги вклучуваат граѓанските организации во работни групи за подготовка на регулативата. Таков е примерот на Министерството за труд и социјална политика при подготовка на Предлог-Законот за социјално претприемништво, Стратегија за заштита од семејно насилство, Оперативниот план за намалување на сиромаштијата и социјалната исклученост, Оперативниот план за стари лица и сл.

Во Министерството за економија беше организирана средба на Советот за заштита на потрошувачите (формиран од Владата на Република Македонија) со Советите за заштита на потрошувачите на општините и градот Скопје за презентирање на активностите спроведени во рамките на Програмата за заштита на потрошувачите за 2016 година.

Министерството за животна средина и просторно планирање организираше јавни расправи при спроведување на постапките за Оценка на влијание врз животната средина и издавање на А еколошки интегрирани дозволи, две консултативни средби со граѓански организации (август и септември 2016 година) насловени како „Дијалог со граѓанскиот сектор и предлог идеи“, годишна средба на граѓански организации за животна средина и одржлив развој организирана во соработка со МилеуCONTACT Македонија и Македонски Зелен Центар, како и две средби (мај и декември 2016 година) организирани во рамките на проектот „Зајакнување на капацитетите за имплементација на Натура 2000“.

Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство активно соработува со здруженијата од областа на земјоделското производство (МАП-Македонска асоцијалија на преработувачи на овошје и зеленчук, Виктоија-здружение на производители и извозници на свежо овошје и зеленчук, Вина од Македонија – здружение на производители и извозници на вино, Федерација на фармери на Република Македонија, Македонско-руска стопанска комора, земјоделските здруженија Вега Мак и Вега Фреш итн.) во реализацијата на проектот за Национална промоција на македонското извозно земјоделство, особено при

изготвување на едногодишен план за промоција согласно потребите на производителите, со кој се утврдува учеството и листата на саеми кои ќе бидат поддржани од годишната Програма за финансиска поддршка на руралниот развој. Министерството соработуваше и со Центарот за одржлив рурален развој АЛКА при подготовка на Прирачник за заштитени ознаки за квалитет, а одржани се голем број на информативни работилници со здруженијата Рес Груп, Охридска черешна, Здружение на пчелари Нектар од Битола, Слу Фуд Македонија и др.

Министерството за култура остварува интензивна комуникација и соработка со граѓанскиот сектор од аспект на авторското право и сродните права, како и соработка во сите фази на изработка на законските прописи.

Министерството за транспорт и врски реализираше активна соработка со граѓанскиот сектор при подготовка на Предлог-законот за скијалишта (со здружението на граѓани Планинарски клуб „Љуботен“, Скијачки клуб „Маврово“ и Скијачка федерација на Македонија) и при подготовка на Предлог-законот за изменување и дополнување на Законот за превоз во патниот сообраќај (со СИЗ Македонија сообраќај АМЕРИТ, здружението „Исток“ и Макам –Транс).

Министерството за обрана остварува активна соработка со граѓанскиот сектор со учество на конференции, работилници и сл. од областа на одбраната, унапредување на човековите права, родовата рамноправност, сајбер-безбедноста, заштитата на животната средина итн. организирани од министерството или граѓанскиот сектор.

Агенцијата за млади и спорт во соработка со Програмата за развој на Обединетите нации (UNDP) во 2015 год. го водеше процесот на креирање Национална стратегија за млади 2016-2025, преку работни групи во кои беа вклучени претставници на граѓански организации и институции. Националната стратегија за млади Владата на Република Македонија ја усвои на 2.02.2016 година, а во март 2016 год беше подготвен Акциски план за имплементација мерките од Националната стратегија за периодот 2016-2017 година. Исто така, беше зашочнат и процесот на изработка на Мониторинг систем за следење и евалуација на имплементацијата на мерките од стратегијата и акцискиот план, што се очекува да се финализира во текот на 2017 година. Агенцијата за млади и спорт беше активно вклучена и во процесот на воспоставување и натамошно функционирање на Регионалната канцеларија за младинска соработка за Западен Балкан (RYCO), согласно Заедничката декларација за нејзино основање, потпишана од страна на премиерите на Македонија, Албанија, Србија, Црна Гора, Босна и Херцеговина и Косово.

Владата на Република Македонија е посветена на ефективни консултации со засегнатите страни, и тоа, на консултации кои се јасно и ефективно насочени кон оние на кои директно се однесува регулативата. Една од најпрагматичните алатки кои ја поддржуваат оваа определба претставува Единствениот национален електронски регистар на прописи – ЕНЕР, кој содржи современи и практични модули и тоа: Едноставна регистрација и упатства за користење на ЕНЕР; Систематизација на прописите согласно категоризација која се користи од Службениот весник на Република Македонија; Системско конфигуриран период на автоматска објава на коментар, со што ќе се овозможи поголема ажурност на

навремено објавување на коментари; Поставување на бројчаник, односно јасно прикажување на денот и часот на завршување на процесот на консултација, со што ќе се овозможи поголема сигурност кај јавните корисници во кој временски период ќе може да ги испратат своите коментари; Воведување на нови линкови (новости – автоматско објавување на известувањето за почеток на процес на подготовка на закон, најави за јавни расправи за нацрт закони и планови за ПВР); Воспоставување на правила и услови за користење на ЕНЕР и итн. Една од најголемите придобивки од новиот ЕНЕР е неговата интеграција со мултиплатформскиот систем за колаборација за е-Седница, со што ќе се оневозможи доставување на предлог-закони за разгледување во владина постапка, доколку претходно текстот на предлог-законот не е објавен на ЕНЕР. Во текот на 2015 година беше спроведена обука за проценка на влијанието на регулативата и употребата на ЕНЕР за 87 државни службеници.

Значајна алатка за учество на јавноста во процесот на креирање политики е и порталот е-демократија <http://e-demokratija.mk>, кој им овозможува на граѓаните на едноставен и лесно достапен начин да го дадат своето мислење за предлог документите на Владата (политики, стратегии, акциски планови итн), односно активно да се вклучат во процесот на донесување на одлуките, како и да доставуваат предлози за подобрување на одредени постапки. Ова портално решение нуди содржини од вкупно 26 институции, а бројот на лица кои модерират со порталот изнесува вкупно 56. Во однос на посетеноста на порталот е-демократија евидентирани се 5.139 поединечни посети, а достапни се вкупно 260 документи и 158 теми во делот за форум-дебати. Испечатен е памфлет кој има за цел промоција на можностите кои ги нуди ова портално решение и поттикнување на заинтересираните страни за негова поголема искористеност. Афирмирањето на порталот е-демократија се реализира заедно со тековните активности за промоција на ЕНЕР кои во континуитет се спроведуваат.

Согласно динамиката на подготовка на двегодишни национални планови и временската рамка за Отворено владино партнерство (2016-2018), Владата на Република Македонија на седница одржана на 06.07.2016 година го прифати Акцискиот план за Отворено владино партнерство за периодот 2016-2018 година. Третиот Национален Акциски план за Отворено владино партнерство 2016-2018 година вклучува широк спектар на активности кои Владата ќе ги преземе следните две години се со цел да се зајакнат, продлабочат и прошират напорите за унапредување на транспарентноста на власта, подобрување на ефективност на институционалните механизми за јавно учество, поголемата вклученост на граѓаните во процесот на донесување одлуки, буџетската транспарентност, управувањето со податоците и чувањето регистри во државните и во јавните институции како и зголемување на стандардите за интегритет и поголем пристап до технологија за сите граѓани на Република Македонија. Во создавањето на овој акциски план централно место зазедоа консултациите во и надвор од Владата, притоа беа вклучени 489 претставници од владиниот, граѓанскиот и приватниот сектор и академските институции и беа креирани 100 достигнувања и 34 заложби разработени во 8 приоритетни теми.

Во насока на поинтензивна вклученост на граѓанските организации во дискусии на теми кои се од значење за процесот на европската интеграција, како и паралелно зголемување на видливоста на процесот на европска интеграција и подобрување на двонасочната комуникација со граѓанскиот сектор од страна на Секретаријатот за европски прашања беа спроведени повеќе кампањи: ЕУ Разговори – дискусија за актуелни теми од доменот на европска интеграција, на следните теми: Итните реформски приоритети Разговори со Мрежа 23; Младите - креатори на Европските вредности во МК; Разговори со Фондацијата Отворено општество - Македонија и Македонскиот центар за европско образование; Париски Договор-Климатски промени, Управување со водите. Граѓанските организации кои се дел од проектите „ЕУ во Македонија“ присуствуваа на два настани. Натпреварувачкиот студентски дебатен циклус „ЕУ Свезди“ се одржа четири пати на темите: Социјалните медиуми и слободата на изразувањето; Капитализам наспроти Социјализам; Образовни политики:Квалитет наспроти квантитет; Родова еднаквост.

Што се однесува до вклученоста на граѓанските организации во програмирањето на пред пристапните фондови, предвидено е учество на граѓанскиот сектор во сите Секторски работни групи за ИПА2: (1) Демократија и владеење, (2) Владеење на правото и темелни права, (3) Животна средина (4) Транспорт/ Енергија, (5) Конкурентност и иновации, (6) Социјален развој, (7) Земјоделство и рурален развој, и (8) Регионална и територијална соработка. Објавена е рамката за секторската координација на ИПА на веб страната на Секретаријатот за европски прашања и објавен е отворен повик на страната на Секретаријатот за европски прашања за сите заинтересирани граѓански организации кои би сакале да придонесат во програмирањето на ИПА. Претставници од Секретаријатот за европски прашања и ресорните министерства учествуваа на настаните на ИПА механизмот, а на 23.12.2016 година одржана е и дискусијата: ИПА 2 Тековна состојба во склоп на активностите за градење коалиции.

Работната група за секторот „Образование, вработување и социјална политика“ ги интегрира во нејзината работа и развојните партнери, невладиниот сектор и другите заинтересирани и релевантни организации. Соработката се остварува по пат на консултации, информирање, формирање партнерство и сл. Во март 2016 година се одржа работилница со ГО за најсоодветниот модалитет за учество на граѓанските организации во работата на групата. Поради фрагментираност на граѓанскиот сектор, во почетниот период се предвидува нивно вклучување преку тематски консултации. Министерството за труд и социјална политика ги презентираше приоритетите од нацрт програмските документи пред граѓанските организации на настан организиран од ИПА 2 механизмот. Исто така, претставници од граѓанскиот сектор учествуваат во работата на Секторскиот комитет за следење на имплементацијата на Оперативната програмата 2007-2013 како членови со право на глас.

Во текот на 2016 година одржани се два состаноци на Комитетот за следење на ИПАРД (17.2.2016 и 7.12.2016 година) во кој покрај владини претставници учествуваат и претставници на: Сојузот на стопански комори на Македонија,

Стопанската комора на Македонија, Македонската асоцијација на преработувачи, Федерацијата на фармери на Македонија, Сојузот на земјоделци на Македонија, Комората на занаетчи, Асоцијацијата на земјоделци, Здружението на жени земјоделки Агровинка, ЗЕЛС, Мрежата за рурален развој и Македонското еколошко друштво. На 21 и 23.12.2016 година се одржа ИПАРД форум и панел дискусии за поднесување на барањата за користење на средства од ИПАРД Програмата во соработка со Мрежата за рурален развој на Македонија со претставници од преработувачката индустрија за мерката Инвестиции во физички средства за преработка на земјоделски ирибни производи и во соработка со Стопанската комора на Македонија за мерката Фарм диверзификација и развој на бизнисот. Во соработка со УСАИД и Мрежата за рурален развој на Република Македонија, во текот на 2016 година се испечатени 5000 брошури за мерката Инвестиции во материјални средства на земјоделски стопанства.

3.3. Економски развој и социјална кохезија

Основните цели на оваа приоритетна област се: Развој на социјалната економија; Зголемување на обемот на вклучување на граѓанските организации во давање услуги за потребите на заедницата; Поттикнување на поддршка и придонес од граѓаните и деловниот сектор и Развивање на партнерства помеѓу јавниот сектор, граѓанските организации, и деловниот сектор за постигнување на економски и социјален развој. Се очекува овие цели да се реализираат преку следните клучни мерки:

- *Донесување Закон за социјално претприемништво (Министерство за труд и социјална политика);*
- *Развивање модели на соработка во областа на образование, здравство, култура и др. (Министерство за образование и наука, Министерство за здравство, Министерство за култура);*
- *Измени на Законот за донации и спонзорства во јавни дејности (Министерство за правда);*
- *Промовирање на модели на три-партитни партнерства (Влада, бизнис и граѓански сектор) и поврзување со мерките од Националната агенда за општествена одговорност на претпријатијата (Министерство за економија).*

Преземени активности во 2016 година:

Во насока на подигнување на свеста за социјалното претприемништво, согласно Програмата за конкурентност, иновации и претприемништво за 2016 година, мерка 6 - кофинансирање на проекти за развој и поддршка на МСП и промоција на претприемништвото во Република Македонија, два од кофинансираните проекти од страна на Министерството за економија се однесуваат за развој на социјалното претприемништво: Здружение КОНЕКТ Скопје- Социјално претприемништво: учење од практика и промоција и Асоцијација за истражување, комуникации и развој- ПАБЛИК Скопје - Градење на капацитетите на локални

организации и мали и средни претпријатија за развој на социјалното претприемништво во Струшкиот регион.

Министерство за труд и социјална политика обезбеди консултантска помош на 6 граѓански организации што извршуваат економски активности со цел да го унапредат работењето или да аплицираат за грант средства од билатерални донатори и меѓународни организации, организираше работилници/обуки и состаноци со над 30 граѓански организации, со претставници од микрофинансиски организации и институциите за издигнување на свеста за социјално претприемништво и дефинирање на мерки за поддршка на социјалните бизниси, организиран е билатерален семинар за социјално претприемништво во соработка со Министерство за труд и социјална политика на Австрија, како и конференција за социјално претприемништво на кои учествуваа голем број на организации кои работат во областа и функционираат како социјални претпријатија и притоа беше забележан голем интерес за законската рамка и можностите за социјално претприемништво во Република Македонија. Во рамки на проектот „Зајакнување на социјалното претприемништво“, на Министерство за труд и социјална политика, финансиран со ИПА компонента 4, кој има за цел обезбедување на поддршка во креирање на соодветна законска рамка, унапредување на условите за воведување и развој на социјалното претприемништво во државата и поддршка на социјалните претпријатија што ги таргетираат лицата во неповолна положба, подготвена е анализа на состојбата и преглед на компаративни меѓународни искуства во оваа област. По објавувањето на Предлогот на Закон за социјално претприемништво на ЕНЕР, согласно големиот број добиени коментари и забелешки од страна на релевантните министерства и невладини организации, преземани се активности за подобрување на текстот на законот. Во рамки на Проектот „Унапредување на услугите за социјално вклучување“, финансиран од ИПА компонентата 4, се имплементираат активности за воведување и развој на систем за професионална рехабилитација за оспособување на лицата со инвалидност за соодветни занимања и нивно вклучување на отворениот пазар на труд, воведување на услуги за персонална асистенција за лицата со посебни потреби, како и надградба на постојниот ИТ мониторинг софтверски систем за социјални услуги „Лирикус“ (воспоставената апликација и база на податоци за социјални услуги во центрите за социјална работа и установите за социјална заштита). Проектот опфаќа развој на предлог модели за професионална рехабилитација и персонална асистенција, дефинирање на стандарди за услугите, тестирање на предложените модели на услуги, прилагодување на правната рамка и промовирање на услугите меѓу корисниците. Во текот на 2016 се започнати активностите за спроведување на Компаративна анализа за имплементација на модел на социјални договори, во рамки на проект за создавање и подобрување на условите за давање на социјални услуги преку креирање на модел за склучување на социјални договори во областа на заштита на децата и давање на социјални услуги преку креативни решенија основани на бизнис логика, а доставени од непрофитни организации во соработка со СОС детско село Македонија. Исто така, Министерството за труд и социјална политика ги вклучува здруженијата како даватели на услуги за социјална заштита и тоа во областа на дневни центри за лица со пречки во развојот, дневни центри за

деца на улица, заштита на жртви на семејно насилство, професионална рехабилитација и персонална асистенција на лица со инвалидност, услуги за помош и нега во домашни услови, згрижување на деца без родители и родителска грижа, активности за социјална инклузија на Роми и сл. Во соработка со СОС Детско село Македонија, а со поддршка на СОС Детски села на Холандија се овозможи воведување на лиценцирана “PRIDE” програма во насока на зајакнување на квалитетот на грижата на децата во згрижувачкото семејство и развивање на услуги преку обезбедување стручно оспособување и тековен професионален развој на сите инволвирани во процесот на поддршка на згрижувачките семејства но и на самите згрижувачи. Во рамката на ИПА компонентата 4 – Развој на човечките ресурси, на почетокот на 2016 година започна имплементацијата на 26 договори за грант, додека во декември 2016 се склучија уште 12 договори за грант, со кои се поддржува социјалното вклучување, преку интеграција на ранливите групи на пазарот на трудот во Република Македонија. Најголем дел од нив се фокусирани на обезбедување на поддршка за вработување, обуки за општи и стручни вештини, поддршка на претприемништво за жени, млади, лица со посебни потреби, припадници на немнозински етнички групи, развој на локални регионални партнерства за социјално вклучување и развој на програми за социјално вклучување. Во имплементацијата на проектите се вклучени над 30 македонски граѓански организации во улога на лидери на проектите или во улога на партнери.

3.4. Граѓански активизам и поддршка од заедницата

Основните цели на оваа приоритетна област се: Подигнување на свеста кај младите и нивно поактивно учество во граѓанскиот сектор и Поттикнување на вклучувањето на граѓаните во граѓанскиот сектор и општествените процеси. Се очекува овие цели да се реализираат преку следните клучни мерки:

- Соработка со претставници од граѓанскиот сектор во спроведување на наставни предмети и активности во училиштата поврзани со темите демократија и граѓански сектор (Министерство за образование и наука);
- Поврзување со мерки од Стратегијата за промовирање и развој на волонтерството и поттикнување волонтерски активности на возрасни лица (Министерство за труд и социјална политика).

Преземени активности во 2016 година:

Преку активностите на Националниот совет за развој на волонтерството се продолжи поддршката и промоцијата на волонтерството во Република Македонија. По повод Меѓународниот ден на волонтерството 5 декември 2016 година Националниот совет за развој на волонтерство и Министерството за труд и социјална политика организираа промотивен настан на кој беа доделени националните награди за волонтерство во четири категории: Награда за волонтер на годината, Награда за организатор на волонтерска работа, Награда за волонтерска практика и Награда за медиуми.

3.5 Зајакната институционална рамка и практики за соработка

Основните цели на оваа приоритетна област се: Зајакната институционална рамка и практики за соработка; зајакнување на Одделението за соработка со невладини организации на Генералниот секретаријат и придонес кон континуирана и отворена дебата за потребите за развој на граѓанскиот сектор; Придонес кон подобрена размена на информации, консултации и активно партнерство; Зајакнување на механизмот за комуникација на мрежата на одговорни државни службеници за соработка со граѓанските организации; Придонес кон вмрежување на граѓанските организации на регионално ниво и Придонес кон зајакнување на партнерствата меѓу единиците на локалната самоуправа и граѓанските организации. Се очекува овие цели да се реализираат преку следните клучни мерки:

- Зголемување на капацитетите на Одделението за соработка со невладини организации според утврдените одговорности и анализирање на можноста за негово прераснување на ниво на сектор (Генерален секретаријат);
- Подобрување на веб страната www.nvosorabotka.gov.mk со информации и дата бази (Генерален секретаријат);
- Воведување критериуми и мандат за избор на одговорни државни службеници за соработка со граѓанските организации од министерствата и нивни заменици (членови на мрежа), градење на нивните капацитети (Генерален секретаријат);
- Формирање на советодавно тело за унапредување на соработката, дијалогот и поттикнување на развојот на граѓанскиот сектор составен од претставници на Владата, органите на државната управа и граѓанските организации (Генерален секретаријат);
- Вклучување на Република Македонија во регионалната иницијатива (Словенија, Хрватска и Црна Гора) за формирање регионална електронска база на податоци на невладини организации (www.ngo-portal.eu) (Агенција за млади и спорт).

Преземени активности во 2016 година:

Владата на Република Македонија, на седницата одржана на 17 мај 2016 година, донесе Одлука за формирање на Совет за соработка помеѓу Владата на Република Македонија и граѓанскиот сектор („Службен весник на РМ“ бр. 98/16), како една од најзначајните мерки за зајакнување на институционалната рамка и практики на соработка, содржани во Стратегијата за соработка на Владата со граѓанскиот сектор (2012-2017). Процесот на подготовка на предлог-одлуката се одвиваше низ транспарентен и инклузивен консултативен процес со граѓанскиот сектор. Во периодот од 20.11 до 20.12.2014 година текстот на предлог-одлуката беше достапен за консултации со граѓанскиот сектор преку веб страната на Одделението за соработка со невладини организации на Генералниот секретаријат www.nvosorabotka.gov.mk. Во текот на јануари 2015 година беа организирани три консултативни средби со граѓанскиот сектор во Битоа, Скопје и Штип на кои учествуваа 123 претставници од граѓански организации и уште една средба на

13.05.2016 година во ЕУ Инфо центарот во Скопје, на која учествуваа 53 претставници од граѓански организации. На веб страната www.nvosorabotka.gov.mk јавно беа објавени Јавниот повик за избор на 13 членови на Советот за соработка помеѓу Владата и граѓанскиот сектор од редот на здруженијата и фондациите (23.5.2016 година), Извештајот за пријавени организации со кандидати со Јавен повик за гласање за избор на 13 членови на Советот за соработка помеѓу Владата и граѓанскиот сектор од редот на здруженијата и фондациите (22.06.2016 година), како и Листата на кандидати според бројот на добиени гласови за членови на Советот за соработка помеѓу Владата и граѓанскиот сектор (18.07.2016 година). На Јавниот повик за избор на 13 членови на Советот учествуваа 48 кандидати, за кои беа доставени вкупно 192 гласа. Притоа, 128 од нив беа важечки, 54 неважечки, а 10 гласа беа доставени по истекувањето на рокот за гласање. По донесувањето и влегувањето во сила на Одлуката за формирање на Советот доставена е писмена изјава поддржана од 89 граѓански организации, со барање да се запре процесот на избор на претставници од граѓанскиот сектор, да се направат измени и дополнувања на Одлуката и повторно да се отвори консултативен процес со претставници на граѓанските организации.

Веб-страницата на Одделението за соработка со невладини организации на Генералниот секретаријат www.nvosorabotka.gov.mk е функционална алатка за размена на информации, консултации и активна соработка. Од декември 2015 година во употреба е нова веб страница, збогатена со нови содржини (посебен дел со документи (закони и подзаконски акти од значење за работата на граѓанските организации); спроведување на Стратегијата за соработка на Владата со граѓанскиот сектор; финансиска поддршка на здруженија и фондации; предлози од граѓанскиот сектор; дел со корисни информации и обрасци за основање на здружение; дел за Комисијата за организации со статус од јавен интерес; како и база на податоци: Невладини организации, во која се содржани основни податоци за 165 здруженија и фондации во 20 сектори на дејствување, а се ажурира со пополнување на образец од страна на заинтересираните граѓански организации.

Во 2016 година зголемени се капацитетите и активностите на Одделението за соработка со невладини организации на Генералниот секретаријат, преку учество на вработените на неколку обуки за градење тимови, мотивација и зголемување на продуктивност на работното место, студиска посета за најдобрите практики од државното финансирање за граѓанските организации во Словенија и Хрватска, регионалната конференцијата „Потенцијалот на државното финансирање за одржливоста на граѓанските организации“ во Маврово, во организација на Македонскиот центар за меѓународна соработка (МЦМС); конференцијата „Транспарентна распределба на јаваните фондови – надобри практики и модели во ЕУ“ во Сараево, Бих, како и на неколку консултативни средби и промотивни настани организирани од граѓански организации, меѓу кои: дебата на тема „Расположливост на државното финансирање за граѓанските организации во земјите од регионот и ЕУ“, во организација на Македонскиот центар за меѓународна соработка; панел дискусијата „Како да се вгради граѓанскиот глас во политиките и законите? Постојни инструменти и идни предизвици“ во рамките на завршната конференција на проектот „Агора сесии – практикување на партиципативно креирање политики“

на Институтот за демократија Социетас цивилис – Скопје; работен состанок за Зајакнување на партнерствата на граѓанското општество и државните институции во креирање и унапредување на правото за безбедна и здрава работна средина - Основно човеково право” организиран од Македонското здружение за заштита при работа во соработка со Сојузот на синдикатите на Македонија и др. На 4.02.2016 година претставник на Одделението за соработка со невладини организации на Генералниот секретаријат учествуваше на јавната расправа „Улогата на граѓанскиот сектор во процесот на европска интеграција на Република Македонија“ одржана во Собранието на Република Македонија, во организација на Националниот совет за евроинтеграции.

Заради институционализирање на соработката со граѓанските организации и зголемување на инклузивноста во планирањето на приоритетите за развој на планските региони, со поддршка на Министерството за локална самоуправа, до крајот на 2016 година се воспоставени вкупно пет Мрежи за инклузивен развој (Североисточен, Пелагониски, Вардарски, Југозападен и Полошкиот плански регион), во кои, покрај локалната самоуправа, со свои претставници учествуваат граѓанскиот сектор, бизнис секторот и високообразовните институции. Исто така, организирани се 12 информативни настани со учество на граѓанските организации од Република Македонија во рамките на јавните повици за проекти за прекугранична соработка Македонија-Грција и Македонија- Бугарија.

4. Финансиски средства со кои се спроведени активностите (Буџет на Република Македонија, граѓански организации, странска помош, други донатори)

Мерките и активностите од Стратегијата за соработка на Владата со граѓанскиот сектор што беа спроведени во текот на 2016 година беа финансирани во рамките на одобрените буџетски средства на ресорните министерства и другите органи на државната управа или проекти финансирани од Европската унија и други донатори.

Директна финансиска поддршка на граѓанските организации е обезбедена од буџетските средства на Владата на Република Македонија во висина од 12.000.000 денари согласно Програмата за финансирање на програмските активности на здруженијата и фондациите за 2016 година, 10.000.000 денари од буџетот на Секретаријатот за спроведување на Рамковниот договор наменети за финансирање на програмските активности на здруженија и фондации со цел промовирање на меѓуетничките односи и спроведување на Рамковниот договор, 500.000 денари за областа климатски промени, согласно Програмата за инвестиции во животната средина за 2016 година, на Министерството за животна средина и просторно планирање, 520.000 денари за реализација на Програмата за заштита на потрошувачите на Министерството за економија и 80.000 денари за членство на Организацијата на потрошувачите на Македонија во Европската организација на потрошувачите BEUC и во Светската потрошувачка организација Consumers International, како и 66.000.000 денари од Буџетот на Република Македонија од игри на среќа.

5. Препораки за понатамошно спроведување на Стратегијата и Акцискиот план, со осврт и на мислењата добиени од граѓанските организации

Навременото планирање и координацијата претставуваат основни претпоставки за успешно спроведување на мерките и активностите содржани во Стратегијата за соработка на Владата со граѓанскиот сектор. Афирмирањето на улогата на Одделението за соработка со невладини организации на Генералниот секретаријат и редовното ажурирање на веб страницата www.nvosorabotka.gov.mk ќе придонесат кон промовирање на Одделението како интерактивен извор на информации, практична и корисна алатка во соработката со граѓанскиот сектор.

6. Прилог: Табеларен преглед за спроведување на Стратегијата, согласно доставените известувања за реализација на активностите од Акцискиот план

